

قانون اجرای سیاست‌های نظام در ظرفیت‌سازی هوش مصنوعی

متن حاضر پیش‌نویس قانونی است که به هدف تحقق سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در عرصه هومص تنظیم و به عنوان پیشنهاد به دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام تقدیم شده است.

فصل اول: کلیات

ماده ۱: مقدمه

در عصر حاضر، هوش مصنوعی یا به اختصار «هومص» (AI) به یکی از ارکان اساسی تحول در حوزه‌های مختلف اجتماعی و ابزاری برای ارتقای کیفیت زندگی تبدیل شده است. بهره‌برداری صحیح، مؤثر و اخلاقی از این فناوری نه تنها به افزایش بهره‌وری و کارایی اقتصادی کمک می‌کند، بلکه فرآیندها و تعاملات اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، پژوهشی، آموزشی و حتی بهداشت و سلامت را نیز بهبود می‌بخشد. با توجه به اهمیت روزافزون هوش مصنوعی، تدوین سیاست‌های جامع و مؤثر برای ظرفیت‌سازی در این حوزه و طراحی سازوکاری برای تحقق این سیاست‌ها لازم است.

ماده ۲: تعاریف و اصطلاحات

با هدف دستیابی به فهمی واحد و یکسان از واژگان و اصطلاحات به کار رفته در این قانون، برخی اصطلاحات به صورت خلاصه توصیف می‌شوند:

الف) هومص: هوش مصنوعی و یا به اختصار هومص که از ترکیب این دو واژه پدید آمده است، به هر موجود غیرزنده‌ای که عملکردی مشابه ذهن انسان داشته باشد اطلاق می‌شود. این عملکردها از شناخت، یادگیری، احساس، درک مطلب، یافتن راه‌حل و حتی قدرت بر تصمیم‌گیری را شامل می‌شود.

ب) نهادهای تنظیم‌گر: سازمان‌هایی که مسئولیت نظارت و تنظیم فعالیت‌های مرتبط با هومص را بر عهده دارند.

ج) استارت‌آپ: شرکتی نوپا که در مراحل اولیه تأسیس بوده و با هدف توسعه فناوری‌های نوین فعالیت می‌کند.

فصل دوم: سیاست‌ها و برنامه‌ها

ماده ۳: تأسیس نهادهای تنظیم‌گر

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است با موافقت و دریافت مجوز از شورای انقلاب فرهنگی نهادهای مستقل تنظیم‌گر هومص را تأسیس کند تا بر توسعه، کاربرد و تبادل فناوری‌های هومص نظارت داشته باشند.

ماده ۴: تأمین مالی و منابع

دولت موظف است با پیشنهاد ردیف‌های لازم در بودجه کشور، از پژوهش‌های مرتبط با هومص در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی حمایت کند.

ماده ۵: توسعه برنامه‌های آموزشی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت آموزش و پرورش موظف به طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی برای تربیت متخصصان در زمینه هوم‌ص هستند.

ماده ۶: حمایت از نوآوری و کارآفرینی

دولت موظف است با تأسیس شتاب‌دهنده‌ها و مراکز نوآوری، از استارت‌آپ‌های فعال در حوزه هوم‌ص حمایت کند و مسابقات ملی برای تشویق نوآوری برگزار نماید.

ماده ۷: تقویت همکاری‌های بین‌المللی

وزارت امور خارجه موظف است توافقاتی برای همکاری با کشورهای همسو در زمینه هوم‌ص تنظیم کند و به تبادل دانش و فناوری پردازد.

ماده ۸: همکاری با بخش خصوصی

دولت باید بخش خصوصی را به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های تحقیقاتی و توسعه‌ای مرتبط با هوم‌ص ترغیب کند و همکاری‌های عمیق علمی و کاربردی بین دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و صنعت ایجاد نماید.

فصل سوم: نظارت و ارزیابی

ماده ۹: نظارت و ارزیابی

دولت موظف است از طریق سازمان ملی استاندارد شاخص‌های ارزیابی برای سنجش پیشرفت‌های حاصل‌شده در حوزه هوم‌ص را تدوین و مکانیسم‌های نظارتی لازم را ایجاد نماید.

فصل چهارم: چالش‌ها و راهکارها

ماده ۱۰: چالش‌های اخلاقی و اجتماعی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است با همکاری حوزه‌های علمی کارگاه‌ها و نشست‌های آموزشی برای آگاه‌سازی جامعه در زمینه خطرات و مزایای هوم‌ص برگزار نماید.

ماده ۱۱: مسائل امنیتی

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است با همکاری نهادهای امنیتی مسئول، شیوه‌نامه‌ها و پروتکل‌های امنیتی مورد نیاز برای حفاظت از داده‌ها و اطلاعات شخصی در سیستم‌های هوم‌ص را تدوین کند.

ماده ۱۲: اجرای قانون

قانون فوق مشتمل بر چهار فصل و ۱۲ ماده در جلسه علنی روز ... مورخ ... مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ... توسط شورای نگهبان تأیید و در تاریخ ... برای اجرا به دولت ابلاغ شد. دولت موظف است حداکثر تا یک ماه پس از تاریخ ابلاغ، مقدمات مورد نیاز برای اجرای این قانون را فراهم نماید.

